

Liturgier til fejring af jødiske fester

i et Jesus-perspektiv

israelsmissionen
grænseløs mission

Introduktion

I dette hæfte har vi samlet liturgier til tre forskellige jødiske fejringar – sabbatten, påskemåltidet og chanukah. Alle liturgierne ser anderledes ud end de gør i traditionelle jødiske hjem. De har alle et Jesus-perspektiv. Det har de fordi der i dag er Jesus-troende jøder, som fastholder, at de ikke holder op med at være jøder, blot fordi de kommer til tro på Jesus som Messias.

Dem vil vi gerne gøre opmærksom på. Og vi vil gerne lære af dem. I den kristne kirke har vi i vid udstrækning glemt vores jødiske rødder. I Israelsmissionen vil vi gerne være med til at gøre opmærksom på den rigdom der ligger glemt og gemt netop her.

De tre liturgier er valgt ud fra en vis form for genkendelighed for os, som ikke er en del af den jødiske tradition. Alligevel kender vi til at holde hviledag – så hvorfor ikke forsøge at gøre indgangen til hviledagen konkret gennem et måltid?

Vi fejrer også påske. Påskemåltidet er én lang fortælling om den første påske, men hvor der hele tiden trækkes linjer til den påske, vi bedst kender: Jesu død og opstandelse.

Julen fejrer vi midt i en mørk tid. Men mørket brydes ved at Verdens Lys kommer til verden og giver os nyt liv. Chanukah-fejringen kan være med til at understrege det, og give sprog for noget af det, vi måske mangler.

Du inviteres til at gøre brug af liturgierne, som de er – eller til at bruge dem som inspiration og afsæt til at lave dine egne.

Vi håber, de giver en øget forståelse for både det jødiske folk, kristendommens jødiske rødder og evangeliets dybde.

Liturgi til sabbatsmåltid

i et Jesus-perspektiv

Sabbatten

Gud giver det jødiske folk mange forskellige grunde til at fejre sabbat. Den første og vigtigste er naturligvis, at Gud selv afstod fra at arbejde efter han havde fuldendt sit skaberværk. Senere lægges der flere lag på sabbatten, når Gud fx knytter fejringen af sabbatten sammen med, at jøderne ikke længere er slaver i Egypten. Gennem de mange forskellige sabbatsbefalinger fornemmer man også et klart sigte fra Guds side: Mit folk skal være afhængigt af mig. Det viser sig fx tydeligt i befalingerne om sabbatsåret, jubelåret og påbuddet om at samle manna til to dage, da israelitterne vandrede i ørkenen. Sabbat handler altså også om tillid til, at Gud vil sørge for vores fysiske behov. Sidst, men absolut ikke mindst, er sabbatten også en invitation til en forsmag på den hvile, der venter os på den nye jord.

For det jødiske folk er sabbatten også en dag for hvile, men det er i høj grad også en dag, hvor man giver øget opmærksomhed til Gud, og det han har gjort for en. Det er en festdag, hvor sabbatsmåltidet er festmiddagen, og det hedder sig, at ingen må sidde alene på en sabbatsaften, og hvis det banker på døren, må man ikke sende vedkommende væk. Gæstfrihed, fællesskab, taknemmelighed og identitet er nogle af nøgleordene.

Praktisk

Til sabbatsindledningen skal du bruge to lys, vin og to brød. En Bibel til eventuelle tekstlæsninger. Derudover naturligvis også et festmåltid!

Liturgi

De to lys tændes

Ifølge *Midrash* – en rabbinisk bibelkommentar – var Sarah den første jødiske kvinde til at tænde sabbatslysene. I jødisk tradition er det således kvinden i huset, som tænder lysene. Der er forskellige udlægninger af, hvorfor det lige er kvinden, som skal tænde lysene. I rabbinisk tradition er det fordi kvinden havde ansvaret for, at mørket og synden kom ind i verden ved syndefaldet, og derfor er hun også ansvarlig for at bringe lyset ind i verden igen. Lysene skal minde os om det åndelige, og i jødisk tradition er kvindens natur mere åndelig end mandens, hvilket er en anden forklaring. Den mest positive forklaring er nok, at det er kvinden som er bedst egnet til at skabe den særlige sabbatsstemning i hjemmet.

De to lys symboliserer de to steder i Bibelen, hvor jøderne befales at huske og holde sabbatten. I en messiansk jødisk tradition symboliserer de to lys ligeledes skabelsen og frelsen. I jødisk tradition skal de to lys have lov til at brænde ned, og stagerne må ikke røres før sabbatten er ovre.

De to lys skal tændes fredag inden solnedgang – når de tre første stjerner har vist sig på himlen eller tidligst 18 min. før solnedgang.

Kvinden i huset tænder de to sabbatslys alt imens hun indånder røgen fra lysene, for at tage imod hvilen og den særlige åndelighed, som sabbatten bringer. Hun beder:

(Barukh atah Adonai Eloheinu, melekh ha'olam, asher kid'shanu b'mitzvotav v'tzivanu l'hadlik ner shel Shabbat.)

Velsignet være Du, Herre vores Gud, Verdens konge, som har gjort os hellige gennem sine bud og som har befalet os at tænde sabbatslysene. (evt. fortsættelse:) Du som en gang sagde: Der blive lys i mørket, du har sendt os Jesus Messias, verdens lys, og ladet hans lys skinne i vores hjerter. Vi bekender at der på trods af dit lys stadig er meget mørke i os. Tilgiv os, Gud, i

din nåde og for Jesus Messias' skyld. Lad dit evige kærligheds lys skinne hos os, så mørket spredes. Tak Jesus, at vi, der kæmper og bærer tunge byrder, kan komme til dig og finde hvile. Lad også denne sabbat blive til hvile for os.

(læs evt. 1. Mosebog 1,1-3 og Johannesevangeliet 8,12)

Velsignelse af børnene

Herefter fremsiger kvinden bønner/velsignelser over sine børn:

Til sønnerne: (*Y'simchah Elochim ke'Ephraim v'chiMenaseh.*)

Må Gud forme dig som Efraim og Mennaseh

Til døtrene: (*Y'simaech Elocheem k'Sarah Rivkah Rechael v'Lea-ah.*)

Må Gud forme dig som Sarah, Rebekka, Rakel og Leah

Velsignelse af kvinden

Traditionelt bruger manden også sabbatten til at stoppe op og reflektere over alt det gode, som hans kvinde har gjort mod ham og familien i løbet af ugen. Manden beder og velsigner sin kvinde ved at citere fra Ordsprogenes Bog 31, 10-31.

Kiddush – vinen velsignes

I jødisk tradition symboliserer vinen glæde og hellighed. Den bruges til at markere sabbattens begyndelse og afslutning. Velsignelsen af vinen skal ligeledes minde os om skabelsen og om udfrielsen fra Egypten, som regnes for det tidspunkt, hvor jøderne blev til ét samlet folk.

Manden skænker vin i et bæger eller glas og beder følgende bøn stående:

(Baruch atah Adonai Eloheinu Melech Haolam borei peri hagafen.)

Velsignet være du, Herre vores Gud, Verdens konge, du som skabte vinfrugten.

(evt. fortsættelse:) *Du som har sendt os det sande vintræ: Jesus Messias. Vi*

takker dig for ham, for hans død og opstandelse og fordi du gennem ham har givet os fri adgang til dig. Tak også for at vi på denne sabbatsaften kan samles i lovprisning af Ham som er Sabbatens Herre og som allerede nu giver os en forsmag på Messiasrigets herlighed og den store sabbatsglæde. Lovet være dit og Messias's hellige navn, for du er god og din godhed varer for evigt.

Håndvaskning

De fleste religiøse jøder foretager en rituel afvaskning af deres hænder, for at minde sig selv om, at alt er helligt og for at vaske alt som ikke er helligt og rituelt rent af hænderne inden måltidet kan indtages.

Afvaskningen hænger sammen med det næste ritual som er velsignelsen af brødet, og da man helst ikke skal adskille en velsignelse og den handling som velsignelsen hænger sammen med, taler man ikke mellem afvaskningen og spisningen af brødet.

Hvis man ønsker at have denne del med i sabbatsindledningen, kan lederen af måltidet fx fylde et stort krus med vand og på traditionel jødisk vis først hælde vand over højre hånd 2-3 gange og dernæst venstre. Herefter holdes begge hænder i vejret og følgende bøn citeres:

(Baruch atah Adonai, Eloheinu Melech Haolam, asher kid'shanu b'mitzvotav v'tzivanu al netilas yodoyim.)

Velsignet være Du, Herre vores Gud, Verdens konge, som har gjort os hellige gennem sine bud og som har befalet os at vaske vores hænder.

Velsignelsen af brødet

I jødisk tradition er der to brød – ofte de særlige halla-brød, som er kendetegnet ved at de er snoet i deres form. De to brød symboliserer, den dobbelte portion manna, som Gud befalede israelitterne at indsamle inden sabbatsdagen, så de ikke behøvede indsamle manna på selve sabbatten, men kunne hvile.

Måltidsleder beder:

(Baruch atah Adonai Eloheinu Melech Haolam Hamotzi Lechem Meen Haaretz.)

Velsignet være du, Herre vores Gud, Verdens konge, som lader brødet fremgå af jorden. (evt. fortsættelse:) Tak fordi vi kan mættes gennem dine gode gaver. Tak også fordi du har sendt os det levende brød fra himlen, Jesus Messias. Tak, at også vores åndelige sult og længsel kan stilles gennem hans liv, lidelse og død.

(Læs evt. 2. Mosebog 16,14-16; 25-26 og Johannesevangeliet 6,32-35)

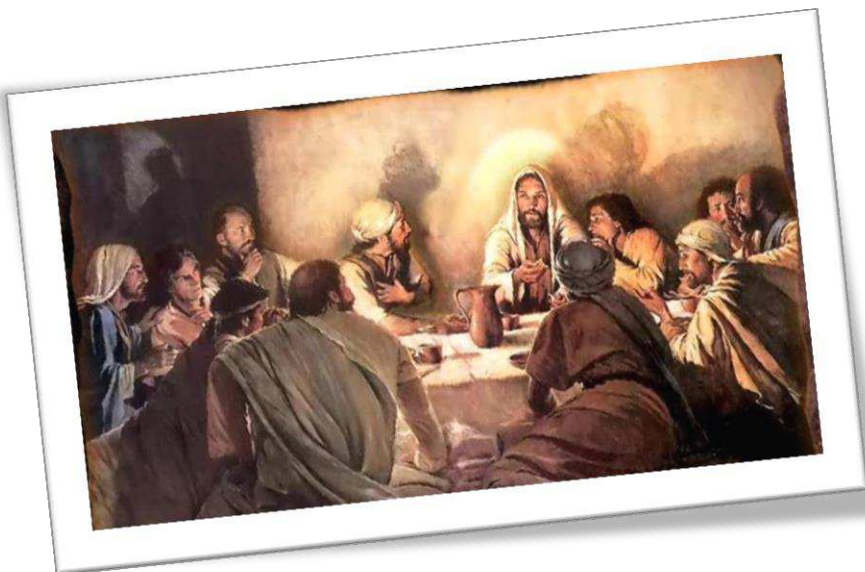
Bøn om den evige sabbatshvile

Læs 1. Mosebog 2,1-3 og Hebræerbrevet 4,9-11

Når vi nu efter ugens arbejde er kommet til sabbattens hvile, tænker vi på at du, Herre Jesus, efter at du havde fuldført alt, hvilede i graven før du stod op på den tredje dag. Så vil vi heller ikke frygte dødens mørke og gravens nat, men holde fast ved håbet om, at der hvor du er gået foran kan vi trygt følge efter. Giv os at leve i dig, så enhver af os én gang kan dø i dig. Og væk os så op til den evige sabbat, så vi kan feste og lovsynge med dig i de levendes land.

Shabbat Shalom!

Liturgi til jødisk påskemåltid

i et Jesus-perspektiv

Påske

Den jødiske påskefest – på hebraisk Pesach – er uden tvivl den største af årets fester. Den kaldes også de usyrede brøds fest og fejres til minde om israelitternes udfrielse fra Egypten.

Påskenen i GT

Beretningen om udfrielsen fra slaveriet i Egypten står i 1 Mos 12. Her fortælles, hvordan døden, den sidste af de ti plager, gik israelitternes huse forbi. Det skete, fordi de havde smurt blodet fra det slagtede lam på husets dørstolper. Folket skulle holde sig klar til at forlade Egypten i al hast så snart Farao gav dem lov. Der var ikke tid til at lade dejen hæve, og derfor måtte de spise usyret brød.

Påskefesten er også omtalt i 3. Mos 24, som den første af årets fester og igen i 5. Mos 16, hvor den nævnes sammen med de to andre valfartsfester.

Påskenen i NT

Det fortælles om Jesus at han sammen med sine forældre fejrede påske i Jerusalem første gang, da han var 12 år gammel. Siden israelitternes tilbagevenden fra Babylon kunne ofringer kun foretages i templet i Jerusalem. Derfor måtte alle, som havde mulighed for det, rejse til Jerusalem for at fejre festen der. Festens højdepunkt var ofringen af påskelammet og det efterfølgende måltid, hvor man samledes med venner og familie for at spise påskemåltidet. Det skete til minde om Guds indgriben og udfrielse af sit folk fra slaveriet.

Jesus fejrede sin sidste påske i Jerusalem sammen med sine disciple. Det skete i et lokale, de havde fået stillet til rådighed, og det var ved den lejlighed, Jesus talte om sin forestående død og indstiftede nadveren. Den beretning kan læses i Matt 26,17-29, Mark 14,12-25 og Luk 22,7-23. Her gør Jesus det klart, at han selv med sin forestående lidelse og død træder ind i Israels historie som det sande påskelam, der bringer udfrielse - ikke fra slaveriet under Farao, men fra syndens slaveri.

Jødisk påske i dag

Siden templets ødelæggelse i år 70 har den jødiske påske været en fest som har været tilknyttet hjemmet med påskemåltidet, som det punkt festen drejede sig om. Beretningen om hvordan Israels Gud med stor styrke og vældig arm friede sit folk fra slaveriet og førte dem ud i frihed, har prentet sig ind i folkets erindring på en sådan måde, at det mere end noget andet har været med til at skabe jødisk identitet. Man skal fejre festen - ikke blot til minde om det som skete engang for andre mennesker langt tilbage i historien, men som om det nu var en selv der gik ud af Egypten og oplever, hvordan det er at gå fra slaveri til frihed og fra mørke til lys, fra at være slaver til at være frie mennesker.

Påskefesten må forberedes i god tid. Den gamle surdej må renses ud, og det betyder helt konkret at huset og ikke mindst køkkenet skal gøres rent. En sådan rengøring strækker sig også til butikker, der handler med madvarer. Her forsvinder mel og andet fra hylderne i den uge, som påsken eller de usyrede brøds fest varer.

Det højtidelige øjeblik kommer, når familien samles omkring påskemåltidet, som bedst kan beskrives som et liturgisk måltid, hvor man læser, synger og beder sig gennem beretningen om Guds store og underfulde gerninger. Hagada sel Pesach (Fortællingen om påske) hedder den liturgibog, som anvendes.

Et messiansk påskemåltid

Messianske jøder fejrer også påske på samme måde og på samme tid som andre jøder fejrer påsken. Men den jødiske påske fejres i lyset af Jesus Messias. Gennem sin lidelse og død er han blevet det sande påskelam, og det som fejres er ikke blot udfrielsen fra slaveriet i Egypten, men endnu mere befrielsen fra syndens slaveri og fra dødens mørke.

Vær opmærksom på at hvor liturgien er et mix af ortodoks og messiansk jødedom, vil den ortodokse jødedom være markeret med en davidstjerne og den messianske med et kors.

LITURGI

Birkat ha-Ner - Velsignelsen for lyset

“Herren er mit lys og min frelse, hvem skal jeg da frygte?” (Sl 27,1)

En kvinde tænder lysene og siger følgende velsignelse:
Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som har helliget os ved sine bud, og befalet os at tænde festlys.

Måltidslederen:

Idet en kvinde tænder lyset for forløsningens fest, husker vi, at vores forløser, verdens lys, kom til os ved en kvinde og derved opfyldte Guds løfte om “kvindens afkom”, der skal knuse slangens hoved (1 Mos 3,15; Joh 1 og 8,12).

QIDDUSH - HELLIGELSE

“Denne dag har Herren skabt, lad os juble og glæde os på den” (Sl 118,24)

Birkat ha-Yayin - Velsignelsen for Vinen

Måltidslederen:

☆ Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har skabt vinstokkens frugt.

Det første bæger vin fyldes (Helligelsens bæger)

Birkat ha-Qiddush - Velsignelsen for (dagens) Helligelse

Alle:

☆ Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har udvalgt os og har helliget os ved dine bud. I din kærlighed har du, Herre, vor Gud, givet os festdage til glæde, højtidsdage til fryd, denne dag, det usyrede brøds fest, vor befrielses tid til hellig festforsamling som minde om udgangen af Egypten (-

✠), ✠ og til minde om, at Jesus, din enbårne Søn, vor Messias, døde for os, og at hans blod blev udgydt for vor skyld.

✠Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har holdt os i live og har ladet os bestå og nå frem til denne tid, ✠ og har skænket os evigt liv ved vor Herre, Jesus Kristi død og opstandelse.

Vi synger:

Aleneste Gud i Himmerig
ske lov og pris for sin nåde,
som han har os skænket faderlig
at fri os af syndens våde!
På jorden er kommen stor fryd og fred,
vi mennesker må vel glædes ved
Guds yndest og gode vilje.

Vi drikker det første bæger vin, idet vi læner os til venstre og siger: "la-Chaim".

KARPAS - PERSILLE

"Israelitterne sukke og klagede under arbejdet, og deres klageråb under arbejdet nåede op til Gud". (2 Mos 2,23)

Måltidslederen tager et stykke persille, dypper det i saltvand og siger:
✠Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har skabt jordens frugt.

Vi tager alle vores persille og dypper det i saltvand, spiser det - idet vi siger:
Idet vi spiser denne persille, dyppet i saltvand, mindes vi israelitternes tårer i Egypten ✠ og Jesu lidelse i Jerusalem. Således som Israel gik gennem Sivhavet, gik også Jesus Kristus gennem dødens hav og vandt os derved frihed fra synd og død og evigt liv.

JACHATZ - BRØDET DELES

“Så tog Josef Jesu legeme og svøbte det i et rent lagen og lagde det i den nye grav” (Matt 27,59)

Måltidslederen:

✠ Dette er trængselsbrødet, som vore fædre spiste i Egyptens land; † og som vor Herre Jesus Kristus spiste i den nat, da han led. ✠ Lad enhver, som er sulten, komme og spise. Lad enhver, som har behov for det, komme og fejre påskefesten. Dette år her; † næste år i Himmerige.

Måltidslederen:

† Det midterste stykke repræsenterer Guds søn, Jesus Kristus. Han, som var uden syndens surdej, blev gjort til synd for os. Han blev det sande Guds lam, der bærer verdens synd. Det usyrede brød er gennemboret og stribet, og minder os således om Jesu Kristi lidelse for os:

Alle:

“Men han blev gennemboret for vore overtrædelser og knust for vore synder. Han blev straffet, for at vi kunne få fred, ved hans sår (hebr.: striber) blev vi helbredt” (Es 53,5)

Måltidslederen deler det midterste matzah i to, gemmer den ene halvdel til Afikoman, og siger:

Ganske som det midterste stykke af trængselsbrødet brydes, sådan blev også Messias brudt. En del, Afikoman’et, lægges væk. Dette stykke svøbes i et hvidt klæde, ganske som Jesu Kristi legeme blev svøbt for begravelse i et rent lagen. Ganske som Afikoman’et senere vender tilbage for at fuldende vores påskemåltid, sådan opstod også den syndfri Messias fra de døde for at fare til Himmels.

Det andet bæger vin fyldes (Forklaringens bæger)

MAGGID - FORTÆLLINGEN

Mah Nishtanah - Hvor Anderledes

“Og når jeres børn spørger, hvad det er for en skik, I har, skal I svare...” (2 Mos 12,26)

Et barn (eller den yngste blandt deltagerne) rejser sig og stiller følgende spørgsmål:

Hvad adskiller denne aften fra alle andre aftner?
Alle andre aftner spiser vi syret og usyret - denne aften er alt usyret?
Alle andre aftner spiser vi alle slags urter - denne aften (særligt) bitre urter?
Alle andre aftner dyppe vi end ikke en eneste gang - denne aften to gange?
Alle andre aftner spiser vi såvel siddende som tilbagelænedede - denne aften er vi tilbagelænedede?

Måltidslederen

svarer:

✠Når vi spiser usyret brød og bitre urter, dyppe både i saltvand og i charoset, og spiser tilbagelænedede denne aften, så er det for at minde israelitternes udvandring fra Egypten, ✠og vor Herre Jesu Kristi lidelse og død. Lad os derfor lytte til historien om vores forløsning, som den var forudgrebet ved udvandringen fra Egypten og som den blev opfyldt ved Jesus Kristus.

Læsninger fra det Gamle Testamente

1) 2 Mos 12,21-42; 2) 5 Mos 26,5-9

Vi synger:

1. Den bitre død dig trængte,
vor Herre Jesus Krist,
da du på korset hængte,
al pine havde frist.

2. Nu sidder hos din Fader
du højt i himmelkor
og synderne forlader
på denne onde jord.

3. O, lad din Ånd forbinde
vor sjæl med Himmerig!
Lad føle mand og kvinde:
Gud har forbarmet sig!

Læsninger fra Det Nye Testamente

3) Joh 19,17-22 og 28-37; 4) 1 Kor 5,7

Vi synger:

(Mel: Den yndigste Rose er fundet)

1. Hver rens sin surdej af hjerte
med gråd og fortrydelsens smerte,
al ondskab fra sjælen udfej
og gamle fordærvede deje!

2. Et påskelam for os er blevet
til slagtebænk ynkelig drevet,
vor Kristus, vor glæde og ære,
som ville vort offerlam være

3. Hans frydefest hellig vi holde
og banke på Himmelens volde
med salmer og åndelig sange,
ja, pukke mod døden og prange.

4. Gid renhed hvert hjerte må smykke
og sandhed i sindet sig trykke,
så skal vi fra ondskab udtræde
og påskefest holde med glæde!

Læsninger fra Det Nye Testamente:

5) Mark 16,1-8; 6) Rom. 8,31-39

Vi synger:

1. Jesus lever, graven brast,
han stod op med guddomsvælde,
trøsten står som klippen fast:
at hans død og blod skal gælde.
Lynet blinker, jorden bæver,
graven brast, og Jesus lever!

2. Jeg har vundet, Jesus vandt;
døden opslugt er til sejer,
Jesus mørkets fyrste bandt,
frihed jeg ved Jesus ejer;
åben har jeg Himlen fundet,
Jesus vandt, og jeg har vundet!

Rabban Gamaliel

Måltidslederen:

✧Rabbi Gamaliel plejede at sige: Enhver, som ikke omtaler disse tre ting til påskefesten, har ikke gjort sin pligt; disse er: Pæsach, Matzah og Maror.

Pæsach

✧Påskelammet spiste vore fædre, den gang templet stod. Hvorfor? Fordi den hellige, lovet være han, gik forbi vore fædres huse i Egypten; som det hedder: "I skal sige: 'Det er påskeoffer for Herren, fordi han i Egypten sprang israeliternes huse over, da han slog egypterne ned, men skånedes vores huse'. Og folket bøjede sig dybt". ✧Benet på vores seder-tallerken - i stedet for et lam - minder os om, at vor Herre, Jesus Kristus, selv blev det sande

påskelam, ofret for os, for at bære vore synder. Som Johannes Døber sagde: “Se, dér er Guds lam, som bærer verdens synd”.

Matza

☆ Dette usyrede brød spiser vi. Hvorfor? Fordi vore fædres dej ikke nåede at syre, førend kongen, kongernes konge, den Hellige, lovet være han, åbenbarede sig for dem og forløste dem; som det hedder: “Af den dej, de tog med fra Egypten, bagte de usyrede brød, for den var ikke syrnnet. De blev jo jaget ud af Egypten og fik ikke tid til noget; de fik end ikke sørget for proviant.” † Det er også trængselsbrødet, som minder os om folkets lidelse i Egypten og om Jesu Kristi legeme, der blev brudt for vor frelses skyld.

Maror

☆ Disse bitre urter spiser vi. Hvorfor? Fordi egypterne forbitrede vore fædres liv i Egypten; som det hedder: “De gjorde livet surt for dem ved hårdt arbejde med ler og tegl og ved al slags markarbejde; alt det trællarbejde tvang de dem til”. † De minder os om den bitre smerte Jesus måtte gå igennem da han led og døde for os.

be-Khol Dor we-Dor

☆ I slægt efter slægt er enhver forpligtet til at betragte sig selv, som om han var draget ud af Egypten, som det hedder: “På den dag skal du sige til din søn: ‘Det er på grund af det, Herren gjorde for mig, da jeg drog ud af Egypten.’” Ikke alene vore fædre har den Hellige, lovet være han, befriet, men også os har han befriet sammen med dem; som det hedder: “Men os førte han ud derfra for at føre os ind og give os det land, han havde lovet vore fædre”. † Han som udfriede Israel fra slaveriet i Egypten, befriede os siden fra trældom under synden. Ved dåb og tro får vi del i denne frelse, sådan at vi også kan sige til vore børn: “Dette gør vi, på grund af det Herren gjorde for mig, da han frelste mig på Golgata, for at jeg skulle arve evigt liv.”

le-Fikhakh

☆ Derfor er vi forpligtede til at takke, lovsynge, prise og forherlige, at ophøje,

berømme og love, ja at opløfte og hylde ham, der har gjort alle disse vidundere for vore fædre og for os. †Ved Jesus Kristus og den Hellige Ånd, som er udgydt i os har han ført os ud fra trældom til frihed, fra kummer til glæde, fra sorg til fest, fra mørke til strålende lys, fra slaveri til forløsning; derfor vil vi synge for ham den evigt nye sang:

Hallel

☆Første del af Hallel: Sl. 113 (-114))

v1 Halleluja. Lovpris, I Herrens tjenere, lovpris Herrens navn!

v2 Lovet være Herrens navn fra nu af og til evig tid!

v3 Fra øst til vest skal Herrens navn lovprises.

v4 Herren er ophøjet over alle folkene, hans herlighed er ophøjet over himlen.

v5 Hvem er som Herren, vor Gud, i himmel og på jord,

v6 så højt som han troner, så dybt ned som han ser?

v7 Fra støvet rejser han den svage, fra skarnet løfter han den fattige,

v8 han sætter ham blandt fyrster, blandt sit folks fyrster.

v9 Han lader den ufrugtbare kvinde sidde som lykkelig mor til sønner.

Birkat Ha-Geullah - Velsignelsen for forløsningen

☆Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som har befriet os, da han befriede vore fædre fra Egypten og har ladet os nå frem til denne aften for på den at nyde usyret brød og bitre urter. (-☆) †Vi takker dig for forløsningen ved Jesus Kristus. Lovet være du som har forløst (☆Israel) dit folk.

Vi drikker det andet bæger vin, idet vi læner os til venstre og siger: "la-Chaim!"

MOTZI MATZAH - MATZAEN TAGES FREM

Måltidslederen tager øverste stykke af Matzaen, og siger:

☆Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som lader brødet fremgå af jorden.

Måltidslederen tager det midterste stykke og siger:
✧ Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som har helliget os ved dine bud og befalet os at spise usyret brød.

Derefter brækker han et stykke af begge Matzot, spiser dem, og giver til de tilstedeværende af begge Matzot.

MAROR - BITRE URTER

Alle:

✧ Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har helliget os ved sine bud og befalet os at spise bitre urter.

Vi tager et stykke brød og dypper det i de bitre urter og spiser det.

KOREKH - KOMBINERING

Vi tager et stykke brød og laver en "sandwich" med Haroseth – leret – og spiser det.

(SHULCHAN OREKH - BORDET DÆKKES)

Vi starter måltidet med at spise et hårdkogt æg. Herefter spises det egentlig måltid som leder frem til "afikomanen" – det skjulte brød – som deles sammen med det tredje bæger vin. I en messiansk fejring bliver dette til nadverfejringen.

Chag pascha same'ach

Liturgi til fejring af Chanukah

i et Jesus-perspektiv

Chanukah

Den jødiske fest Chanukah er en lysfest, som falder på det tidspunkt på året, hvor dagene er kortest og solen skinner de færreste timer. Den falder også sidst i måneden, den 25. kislew, hvor heller ikke månen giver lys til natten.

Historisk baggrund

Det er en fest til minde om, hvordan håbet blev tændt i en mørk tid for det jødiske folk, da Israel var under det syriske rige og kong Antiokus Epifanes gjorde, hvad han kunne for at udrydde jødisk tro og praksis. Men en lille gruppe rettroende jøder gjorde oprør under ledelse af makkabæerne. Det lykkedes dem at besejre syrerne, tilbageerobre templet, rense og genindvi det. Historien fortælles i Makkabærbøgerne, som er en del af de apokryfe skrifter. Festen omtales i Johannesevangeliet kapitel 10, hvor det fortælles, at Jesus var i Jerusalem ved tempelindvielsesfesten. Han var på tempelpladsen og det var koldt!

Hvordan?

Den jødiske fest fejres i 8 dage, og hver aften tændes endnu et lys i chanukkia'en, en lysestage med 8 lys plus et ekstra 9. som kaldes tjenerlyset, og som bruges til at tænde de øvrige lys. En chanukkia-stage har ikke en bestemt form. Det, som gør den til en chanukkia-stage er, at den har plads til 8 lys plus det 9. tjenerlys.

Det er de samme bønner, som gentages hver aften, når lysene tændes. Kun den første aften er der en ekstra bøn/velsignelse, hvor man takker for at være nået frem til at kunne fejre festen endnu engang. Lysene må ikke slukkes, men skal have lov til at brænde ned. Mens lysene brænder ned, er tiden til fest og glæde, som kommer til udtryk i de sange og lege, som knytter sig til festen. I en mørk tid efterlader Chanukah-festen et glimt lys og håb om en fremtid med frihed og fred.

Jesus – verdens lys

Det er disse sidste emner, som understreges i denne kristne lys-liturgi, som er inspireret af Chanukah-fejringen. I liturgien lægges der op til en fejring på én dag, hvor alle lys tændes, én efter én. Fejrer man den i et fællesskab eller i en familie, hvor man er sammen hver dag, kan man vælge at gøre det på jødisk vis og tænde et lys mere for hver dag, indtil alle 8 lys er tændt. Læsninger er inspireret af De Ni Læsninger, hvor de bibelske tekster peger frem mod opfyldelsen af Guds løfter med Jesu komme. Han er verdens lys, og fordi han kom, har vi håb og tør tro på en fremtid med fred og frihed.

Praktisk

En chanukkiastage kan laves af hvad som helst og kan helt enkelt være 8 lysestager sat op på række med en ekstra stage, hvor tjenerlyset står.

Ud over stagen skal du bruge de ni lys og noget at tænde dem med.

LITURGI

Indledende bøn

Velsignet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som har skabt lyset i verden og sendt os Jesus Messias, han som er verdens lys.

Velsignet være du, herre vor Gud, verdens konge, som har bevaret os ind til denne dag og vist din trofasthed imod os ved at opfylde dine løfter og sende os Jesus Messias, som verdens frelser og befrier.

Lys og læsninger

Tjener-lyset tændes, og ved det tændes de øvrige lys. Der kan synges et vers efter hvert lys af salmen *Op til dagen nu frembryder*, eller afhængig af længden på liturgien kan der synes forskellige salmer.

1. lys og læsning

Tekstlæsning fra 1 Mos 1,1-5

Op! thi dagen nu frembryder,
som den ganske verden fryder;
op! thi nådens gyldne år
frem med lys og glæde går,
som de gamle før så såre
ventede med længselståre.
Halleluja, halleluja!

2. lys og læsning

Tekstlæsning fra 2 Sam 7,11(b)-16

Han, som mange majestæter,
fromme fædre og profeter
har tilforne villet se,

og det dog ej kunne ske,
han til os så kærlig kommer,
o, en yndig nådes-sommer!
Halleluja, halleluja!

3. lys og læsning

Esajas 9.1-6

Han, som Abraham var lovet,
menighedens liv og hoved,
Jakobs krone, sol og lyst,
alle folkes fryd og trøst,
han drog ind hos os omsider,
sagtelig til Zion rider.
Halleluja, halleluja!

4. lys og læsning

Tekstlæsning fra Esajas 49, 1-6

Nu må skyggen bort sig vende
og det billedværk få ende.
Hvad skal offerdyrets blod?
Jesus gav os evig bod.
Hvad har pagtens ark at sige?
Her er nådens rette rige.
Halleluja, halleluja!

5. lys og læsning

Tekstlæsning fra Esajas 60,1-3

Mose rige nu ophører,
Kristi friheds Ånd os fører,

borte er den trældoms frygt;
hvo Guds nåde ret har søgt,
kan sig i vor frelser fryde
børnefriheds stand at nyde.
Halleluja, halleluja!

6. lys og læsning

Tekstlæsning fra Luk 1,67-79

Nu er forhæng sønderrevet,
og en indgang åbnet blevet
i Guds hellighed at gå,
for ham uden frygt at stå;
han, som verdens lys er blevet,
nattens mørkhed har fordrevet.
Halleluja, halleluja!

7. lys og læsning

Tekstlæsning fra Joh 1,5-9

Derfor, Zion, op at sjunge
og velsigne denne konge,
giv ham mund og hjerte til!
Du er brud, med dig han vil
riget dele; lad dig føre
ham til offer, lad dig høre:
Halleluja, halleluja!

8. lys og læsning

Tekstlæsning fra Joh. Åb. 21,3-4; 22-27

Livsallige dag, som i håbet vi venter,
da verden er blevet Guds rige til sidst,
da menneskeslægten forløsning har fundet,
og alle bekender, at Herren er Krist,
da døden er død og synden forsvundet,
og fuldkommen frelse for evig er vundet.

Den kommer, den kommer, den dag, som vi venter;
dens stråler vi skuer på morgenens sky!
Er mørket end mægtigt i skyggernes dale,
på bjergene dagen begynder at gry.
Den kommer at ende de sørgendes trængsel,
den kommer at stille de helliges længsel.

Den kommer, den kommer, den dag, som vi venter,
da folkene mødes i fred og i tro,
da Himmelens Herre er jorderigs konge,
og vi i hans skygge skal salige bo,
den dag, der opfylder de helliges bønner,
den dag, der vor tro med beskuelse lønner.

Den kommer, den kommer, den dag, som vi venter,
den lyseste dag, som på jorden skal gry,
da Herren almægtig alene regerer,
og Satan og synd for hans åsyn må fly.
Og skabningen, udløst fra strid og fra synder,
hans ære i evigheds tider forkynder.
(Alternativt kan DDS 277 synges)

Om Israelsmissionen

Israelsmissionens hovedformål er at bringe evangeliet om Jesus af Nazareth, Messias, tilbage til det folk, vi har fået det fra: Jøderne.

Det gør vi gennem mange forskellige samarbejdspartnere, projekter og volontør-muligheder:

Den Danske Kirke i Jerusalem er platformen for vores volontørarbejde i Israel: **Meet the People** og **Missionspiloterne**.

Derudover afholdes der gudstjenester. Desuden er præsten i kirken ansat ved **Caspari Centeret**, som er et teologisk ressourcested for den messianske bevægelse. I **Immanuelkirken** i Jaffo, som er en lokal messiansk menighed, har vi lige nu et dansk præstepar med deres familie. I Israel har de hele **tre bibelselskaber**, som tilsammen har lavet Bible Land Team. Vi har også et samarbejde med det kristne studenterarbejde, **FCSI**. I Haifa er vi desuden engageret i plejehjemmet **Ebenezer**, som har både messianske jøder og kristne arabere boende. Her er der mulighed for at blive **seniorvolontør**. Vi har også et længerevarende samarbejde med forsoningsarbejdet **Musalaha**. Hvis du har lyst til at følge i Paulus' fodspor og tage på missionsrejse, har du også mulighed for det gennem **Jews for Jesus**. Herhjemme tager vi gerne ud og holder **foredrag** og **bibeltimer** eller afholder et **sabbatsmåltid**. Det kan også være du har lyst til at deltage i et **påskemåltid** eller en **løvhyttefest**?! Alt sammen har det til formål at gøre os klogere på **kristendommens jødiske rødder**.

Du kan læse meget mere om vores arbejde på israel.dk.

